

Udskriftsdato: 19. december 2025

KEN nr 9522 af 21/06/2019 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 34-19 om personligt tillæg - samlevende - økonomisk vurdering

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 18-69849

Ankestyrelsens principafgørelse 34-19 om personligt tillæg - samlevende - økonomisk vurdering

Principafgørelsen fastslår

Personligt tillæg kan udbetales til pensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige.

Kommunen træffer afgørelse efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold. Pensionistens økonomiske forhold findes ved at udregne pensionistens rådighedsbeløb.

Beregning af rådighedsbeløbet

Rådighedsbeløbet beregnes ved at trække pensionistens og en eventuel ægtefælles månedlige rimelige, faste udgifter fra nettoindtægten. Hvis kommunen har fastsat et vejledende rådighedsbeløb, skal det danne udgangspunkt for, om pensionisten er berettiget til personligt tillæg.

En samlevers indtægter og udgifter indgår ikke i den økonomiske vurdering af, hvorvidt en pensionist har ret til personligt tillæg, da der ikke er gensidig forsørgelsespligt mellem samlevende.

Fællesudgifter

Selvom samlevende ikke skal forsørge hinanden efter reglen om personligt tillæg, har samlevende normalt udgifter, som relaterer sig til hustanden, og som de samlevende er fælles om at afholde (fællesudgifter). Det vil typisk være boligudgifter i form af husleje, el, vand og varme. Pensionisten kan alene få medregnet sin andel af de fælles udgifter ved beregningen af pensionistens rådighedsbeløb. Udgangspunktet er, at fællesudgifter skal deles ligeligt.

Udgangspunktet for deling af fællesudgifter kan fraviges. Et andet eksempel kan være, at samleveren ikke er medejer af boligen og dermed ikke hæfter for den gæld, der er knyttet til boligen.

Personlige udgifter

Personlige udgifter såsom pensionistens medicinudgifter, skal samleveren ikke medvirke til at betale. Nødvendige personlige udgifter skal medtages med det fulde beløb ved beregningen af pensionistens rådighedsbeløb.

I den konkrete sag vurdererede vi, at pensionisten ikke var økonomisk vanskeligt stillet. Hun var derfor ikke berettiget til personligt tillæg. Kommunen havde givet afslag på personligt tillæg, da pensionisten med sit rådighedsbeløb kunne dække udgifter til personlige fornødenheder. Borgerens samlever kunne forventes at bidrage til husleje og øvrige fælles boligudgifter.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Vi har behandlet sagen principielt på baggrund af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand vedrørende praksis om, hvordan den økonomiske rådighedsberegning i sager om personligt tillæg skal beregnes, når borgeren er førtidspensionist (efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension) eller folkepensionist og samlevende. Vi vil samtidig ophæve principafgørelse P-01-02, P-12-04 og P-40-04.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1209 af 17. november 2017

- § 17, stk.2, om personligt tillæg.

Lov om social pension som senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1208 af 17. november 2017

- § 14, stk.1, om personligt tillæg.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. nr. 54 af 31. august 2007

- Pkt. 115-118 om personligt tillæg.

Praksis

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

42-16

Hvis ansøgeren har fælles husførelse med andre, beregnes nettoboligudgiften som udgangspunkt med lige andele til hver af parterne.

... ..

Fravigelse af udgangspunktet om lighedeling af nettoboligudgiften for personer, der har fælles husførelse, forudsætter, at en lighedeling konkret vurderes at være urimelig.

Dette vil være tilfældet, hvor der tale om en høj boligudgift, og hvor der er betydelige forskelle mellem ansøger og dennes sambos indtægter.

Kommunen kan skønsmæssigt fastsætte fordelingen af nettoboligudgiften ud fra en almindelig og gennemsnitslig boligudgift i forhold til parternes indtægtsniveau.

Følgende principafgørelser er kasserede:

P-01-02:

En samlevers indtægter indgår ikke i den økonomiske vurdering af, hvorvidt en pensionist har ret til personligt tillæg, da der ikke er gensidig forsørgelsespligt mellem samlevende, men alene mellem ægtefæller.

P-12-04

Der kunne ikke ydes løbende personligt tillæg som supplement til brøkpension til en kvinde, der i mere end 3 år havde haft sin moder boende, medens der blev søgt om opholdstilladelse i Danmark. Hun havde ikke forsørgelsespligt overfor sin moder, og udgiften hertil kunne ikke medtages ved behovsvurderingen.

Det blev lagt til grund, at selv om moderen ikke bidrog til husholdningen, så havde de fælles husførelse. En lighedeling af de faste godkendte udgifter var derfor i overensstemmelse med hidtidig praksis.

P-40-04

Bevilling af personlig tillæg til dækning af el-regning og krav om tilbagebetaling forudsætter at pensionisten hæfter for beløbet.

En kommune kunne således ikke bevilge personligt tillæg og stille krav om tilbagebetaling over for en samlever, der ikke var medejer af boligen og derfor ikke hæftede for gælden over for elselskabet.

Ankestyrelsen fandt således, at ændringen af pensionslovens bestemmelser om beregning af indtægtsgrundlaget for pensionstillæg og personlige tillæg ikke indebar en ændring af betingelserne for tildeling af personlige tillæg.

Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

Den konkrete afgørelse

Du har klaget over A Kommunes afgørelse om afslag på personligt tillæg. A Kommune afgjorde sagen den 13. juli 2018. Ankestyrelsen har ligeledes truffet afgørelse den 28. september 2018. Denne afgørelse har vi genoptaget.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til personligt tillæg.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, da vi er kommet til samme resultat. Det betyder samtidigt, at vi ikke ændrer vores afgørelse af 22. januar 2018, hvor vi stadfæstede kommunens afslag på udbetaling af personligt tillæg.

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer fortsat, at du ikke opfylder betingelserne for at modtage personligt tillæg.

Vi vurderer også, at dine udgifter til bil ikke er nødvendige og derfor ikke kan tages med i beregningen af dit rådighedsbeløb.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at du har et rådighedsbeløb, som gør, at dine økonomiske forhold ikke kan betragtes som særlige vanskelige.

Vi lægger hermed vægt på, at du via dit rådighedsbeløb vil kunne dække udgifter til øvrige personlige fornødenheder. Du kan derfor med dit rådighedsbeløb opretholde en rimelig livsførelse.

Din samlever har ikke forsørgelsespligt over for dig og din samlevers indtægter og muligheder for at afholde udgifter kan derfor ikke indgå i vurderingen af dine økonomiske forhold. Vi har ikke medtaget din samlevers økonomiske forhold i vores vurdering af din berettigelse til brøkpension.

Din samlever skal dog bidrage til husleje og øvrige boligudgifter, som I er fælles om. Det vil sige udgifter, som ikke relaterer sig til dig alene, men til jeres hushold, fx husleje, el og forsikringer til boligen.

Din samlever forventes at skulle betale sin andel af de samlede faste boligafgifter. Det - vurderer vi - svarer til halvdelen af dine boligudgifter, da din samlever ud fra sagens oplysninger har adgang til hele din bolig.

Herved får du ved den økonomiske beregning et rimeligt rådighedsbeløb til din egen forsørgelse.

Om reglerne

Personligt tillæg kan udbetales til pensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige. Kommunen træffer afgørelse herom efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.